

# СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ПРИВАТНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ФОНДОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ

*У статті розглянуто проблеми та сучасний стан інститутів спільного інвестування як посередників для здійснення приватних інвестицій у фондовий ринок. Доведено, що для підвищення конкурентоспроможності країни на світовому фінансовому ринку інституціональним гравцям національного фінансового ринку необхідно розробляти новітні фінансові інструменти та фінансові продукти для індивідуальних інвесторів.*

*In the article considers the problems and current situation of collective investment institutions as intermediaries for private investment in the stockmarket. Defended that the country's competitiveness in the global financial market institutional players of national financial market to develop innovative financial instruments and financial products for individual investors.*

*Ключові слова: фондовий ринок, приватний інвестор, інститути спільного інвестування, компанії з управління активами, пайовий інвестиційний фонд, інвестиційна компанія.*

*Key words: stockmarket, private investor, collective investment institutions, asset management companies, share investment trust, investment company.*

## ВСТУП

У посткризовий період важливим питанням є трансформація приватних заощаджень в інвестиції за допомогою певних фінансових інструментів. Особливу увагу необхідно приділити інструментам фондового ринку та ролі приватного інвестора на ринку цінних паперів, тому що в сучасних посткризових умовах банківська система не здатна ефективно здійснити таку трансформацію — відсоткові ставки за депозитними програмами практично не перевищують річний рівень інфляції (депозитний процент — у середньому від 10 до 13% залежно від строковості та обсягу вкладу, а рівень інфляції — 9—11%).

Податкова система та проведена реформа при прийнятті Податкового кодексу не виступає стимулятором для населення щодо переорієнтації його доходів в інвестиції: відсутні податкові пільги для малого та середнього бізнесу, для приватних підприємців. Тому найбільш привабливим сектором фінансового ринку для українських домогосподарств є фондовий ринок.

## ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Метою даної публікації є дослідження сучасного стану та проблем у впровадженні новітніх фінансових інструментів, які сприяли б збільшенню приватних інвестицій на фондовому ринку України.

## АНАЛІЗ ПУБЛІКАЦІЙ

На сьогодні опубліковано низку праць, що присвячені проблемам інвестування та капіталовкладень населення, наприклад, М. Гапонюк розглядає фактори та напрями підвищення привабливості інститутів спільного інвестування для індивідуальних інвесторів [1], Ю. Породко [2] дає економічне обґрунтування сутності та особливостей функціонування інвестиційних фондів як досконалої форми раціонального розміщення фінансових ресурсів населення, у статті М. Іващенко [3] здійснено аналіз характеру та мотивів інвестиційної поведінки домогосподарств на фінансовому ринку. О. Богоявленський досліджує вплив інститутів фінансового посередництва на залученість населення в інвестиції [4], але аналізу та динаміці приватних інвестицій на фондовому ринку України практично не приділено уваги.

## РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналіз рейтингу глобальної конкурентоспроможності країн Світового економічного форуму за декілька років свідчить, що Україна поступається іншим країнам (в тому числі Російській Федерації — 63 місце), займаючи 89 місце зі 155 країн-учасників [5], що свідчить про існуючі проблеми в інституційному середовищі, бізнес-кліматі та прозорості та доступності фінансових послуг.

В аналітичному огляді щодо фінансової сфери, який було складено до Світового економічного форуму 2010 року, наведений індекс фінансового розвитку (FDI — Financial Development Index), за допомогою якого здійснюється оцінка та ранжування 57 провідних світових фінансових систем та ринків капіталу. Цей показник є інструментом для порівняння стану, динаміки та визначення пріоритетів реформування в сфері фінансових ринків (табл. 1) [6].

Перші дві сходинки у рейтингу посідають США та Великобританія, в яких значну частку займає небанківський сектор, але у 2010 році спостерігається зменшення ефективності цих національних економік. У десятку лідерів входять країни, в яких відбувається формування фінансових ринків, але за прогнозами світових аналітиків вони є основною рушійною силою глобального економічного зростання та у найближчі п'ять років здатні генерувати абсолютне зростання ВВП [6]. Україна підтримує свої досить низькі рейтингові показники між країнами Східної Європи на стабільному рівні, однак вона має перспективи покращення існуючого становища за багатьма аспектами: інституціональне середовище (55 місце), фінансова стійкість (55 місце), бізнес-клімат (87 місце), а також достатньо високий рівень сек'юритизації активів — 12 місце [6].

Одним із перспективних напрямів розвитку фінансової сфери в Україні є фондовий ринок, який, не дивлячись на складність економічної ситуації після фінансової кризи, має тенденцію до зростання та розвитку. Якщо порівняти ринкову капіталізацію фондових бірж світу та української ПФТС, то він є найменшим за 2011 рік, що свідчить про те, що він знаходиться в стадії розвитку та формування свого потенціалу (рис. 1) [7].

Порівняно із розвиненими ринковими економіками,

капіталізація фондових бірж України є досить низькою — 0,4% від сукупного світового ВВП. Для порівняння: США — 21%, Японія — 7%, Німеччина — 4,5%, Африка — 3,2%, Росія — 2,6% [8].

Наведені дані свідчать про те, що український фондовий ринок потребує певного законодавчого, організаційного впорядкування та впровадження повного спектра фінансових інструментів. Тому необхідним кроком на сучасному етапі функціонування ринку цінних паперів є розробка новітніх фінансових інструментів, які сприяли б залученню населення в інвестиційний процес.

У 2009 році Українським інститутом розвитку фондового ринку на замовлення Державного агентства з інвестицій та інновацій була розроблена "Стратегія впровадження новітніх фінансових інструментів на ринках капіталу до 2020 року", в якій наведені шляхи вирішення проблем щодо стратегічної політики держави в галузі випуску та обігу фінансових інструментів.

Метою Стратегії є підвищення інвестиційної привабливості ринків капіталу для корпоративних та приватних інвесторів, створення правових засад сек'юритизації боргових зобов'язань, зниження інвестиційних та кредитних ризиків, підвищення рівня захисту прав інвесторів і кредиторів. Модернізація ринків капіталу потребує реформування державного регулювання, що полягає у розробці та впровадженні нормативно-правових актів; визначення методів, де основними є пруденційне регулювання та нагляд. У табл. 2 наведено обсяги фінансування державної цільової економічної програми модернізації ринків капіталу в Україні за останні п'ять років [3].

На сьогодні в державі немає єдиного закону, який регулював би систему похідних фінансових інструментів, їх регулювання, випуск та обіг заснований на вимогах Цивільного кодексу України, Податкового кодексу України, Закону України "Про цінні папери та фондовий ринок", "Про державне регулювання ринку цінних паперів". В рамках вищезазначеної Стратегії розроблено проект Закону України "Про похідні (деривативи)" [8], в якому визначаються основні види інструментів, учасники ринку деривативів, його регулювання та нагляд з боку державних органів. Його прийняття забезпечить розвиток ринку деривативів, приплив інвестицій в економіку, появу високодохідних хедж-фондів, прозорість торгів та динамічний розвиток всієї економіки.

З одного боку, держава робить кроки щодо удосконалення функціонування ринку цінних паперів, але, перш за все, вона орієнтується на корпоративний сектор, в якому є великий потенціал грошових коштів та можливість їх інвестування. Щодо здатності вкладення коштів з боку населення, то у посткризовий період спостерігається певна низка проблем, які заважають українському громадянину реалізувати вільні кошти на ринку капіталів з метою отримання додаткового доходу — стрімке падіння дохідної частини родинного бюджету (80% населення отримує дохід у вигляді заробітної плати), зростання споживчих цін, дотримання інерційної, консервативної інвестиційної стратегії (заощадження у

Таблиця 1. Провідні країни світу у загальному рейтингу FDI

Назва країни	Місце у рейтингу 2010 рік	Місце у рейтингу 2009 рік	Бали (від 1 до 7)	Відхилення, % (2010/2009)
США	1	3	5,12	-0,01
Великобританія	2	1	5,06	-0,22
Гонконг	3	5	5,04	+0,06
Сінгапур	4	4	5,03	+0,01
Австралія	5	2	5,01	-0,12
Канада	6	6	4,98	+0,02
Нідерланди	7	8	4,73	-0,12
Швейцарія	8	7	4,71	-0,21
Японія	9	9	4,67	+0,03
Бельгія	10	13	4,65	+0,15
Росія	40	40	3,21	+0,05
Україна	53	53	2,76	+0,05

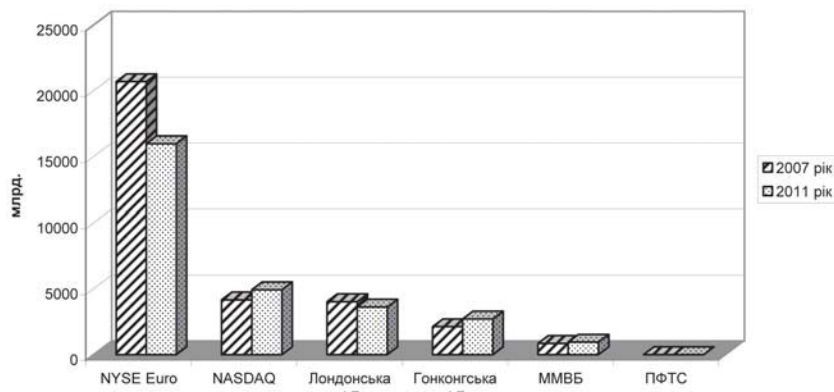


Рис. 1. Ринкова капіталізація фондових бірж за 2007 та 2011 роки, млрд грн. [7]

вигляді банківських депозитів), бажання здійснювати неризикові операції та отримання невеликого, але гарантованого прибутку.

Певною проблемою для членів українських домогосподарств при вкладенні коштів у фондові інструменти є низький рівень поінформованості щодо динаміки та стану емітента, умов оподаткування таких операцій, а також низький рівень фінансової грамотності, що не дозволяє вільно орієнтуватися в інформаційному економічному полі.

На сучасному етапі існують такі форми залучення домогосподарств в операції з цінними паперами: безпосередня участь в таких операціях (Інтернет-трейдинг) та опосередкована (з використанням брокерських послуг професійних учасників фондового ринку), а також вкладення коштів в компанії з управління активами, ПФи та недержавні пенсійні фонди.

За останніми даними, з 2009 року кількість трейдерів виросла в десятки разів і на сьогоднішній момент становить більш ніж 7000 осіб. Обіг, який генерують приватні інвестори і трейдери, становить приблизно 30—40% від загального обороту біржі. Така динаміка є позитивною для вітчизняного фондового ринку, бо приплив активних інвесторів покращує його ліквідність та еластичність.

За 2010 рік завдяки приватним інвесторам помітно зросли кількість угод і обсяг торгів, частка фізичних осіб

Таблиця 2. Джерела та структура фінансування державної цільової економічної програми модернізації ринків капіталу

Джерела фінансування	Обсяг фінансування, тис. грн.	Структура джерел фінансування	У тому числі за роками				
			2008	2009	2010	2011	2012
Державний бюджет	1517714,0	80,1%	163050,0	904325,0	220569,0	121475,0	108475,0
Приватний капітал	375600,0	19,9%	-	75600,0	75000,0	75000,0	150000,0
Всього	1893314,0		163050,0	979925,0	295569,0	196475,0	258475,0

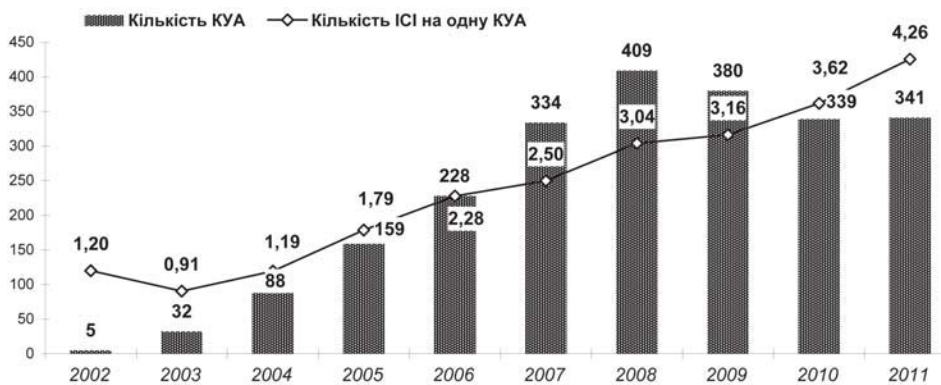


Рис. 2. Динаміка кількості КУА та ІСІ на одну КУА у 2002–2011 рр. [10]

в обороті біржі становить 25%. Наприклад, для порівняння: за 2005–2007 роки приватні особи здійснювали тільки 5–10% обороту ринку. За прогнозами, у 2011–2012 роки кількість Інтернет-трейдерів може перевищити 20 тис. осіб. Тобто на сьогодні інвестиції українських домогосподарств відіграють важливу роль в розвитку та позитивній динаміці вітчизняного фондового ринку [9].

Популярність Інтернет-трейдингу серед фізичних осіб можна пояснити тим, що він є значно дешевшим, ніж класичний брокеридж, поріг входження на ринок знизився з декількох тисяч гривень до декількох сотень. А використання послуг професійних брокерів пов'язане з додатковими витратами: на сплату комісійних, за ввід та вивід грошових коштів та початкова сума інвестування коливається від 500 до 50000 гривень.

Виходячи із вищезазначеного, приватний інвестор повинен мати знання із котирування цінних паперів, досить значний стартовий капітал, вміти працювати із

торгів через мережу Інтернет; мінімізація кількості паперових документів; оформлення податкових документів та допомога у сплаті податків, щоденна звітність включені у вартість пакету; наявність базового програмного забезпечення.

Враховуючи особливості та недоліки Інтернет-трейдингу, для індивідуальних інвесторів-початківців привабливим є сектор колективного інвестування, коли фінансові ресурси домогосподарств поєднуються з метою подальшого їх розміщення на фондовому ринку через інститути спільного інвестування (ІСІ), до яких відносяться пайові та корпоративні інвестиційні фонди. Їх діяльність регулюється законом України "Про інститути спільного інвестування (пайових та корпоративних інвестиційних фондах)". Перші з них створюються компаніями з управління активами (КУА) і не мають статусу юридичної особи, а вкладники можуть внести кошти у фонд, купити інвестиційний сертифікат, випущений КУА. В другому випадку фонд виступає юридичною осо-

терміналом QUIK, проводити технічний аналіз фондових показників — тобто здійснювати купівлю-продаж активів та формувати інвестиційний портфель на власний розсуд, що є досить ризикованим оскільки відповідальність за такі операції припадає цілком на інвестора.

Перевагами такого виду інвестування є: обсяг інформації, умови торгів такі самі, як у професійних учасників ринку, що підключені до біржі безпосередньо; невеликі комісійні на брокерське обслуговування; економія часу завдяки проведенню

Таблиця 3. Порівняльна характеристика видів інвестиційних фондів в Україні

Характеристика	Відкритий інвестиційний фонд	Інтервальний інвестиційний фонд	Закритий інвестиційний фонд
Викуп цінних паперів	У робочі дні встановлюється мінімальний обсяг цінних паперів, які може придбати інвестор	У ті дні, що визначені проспектом емісії, але не менше, ніж один раз на рік	По закінченні терміну, на який було створено інвестиційний фонд
Термін існування	Строкові та безстрокові	Строкові та безстрокові	Тільки строкові
Диверсифікація	Тільки диверсифіковані	Тільки диверсифіковані	Диверсифіковані та не диверсифіковані (венчурні та невенчурні)
Структура активів	Грошові кошти – не менше 10%, для диверсифікованих – тільки цінні папери (не більш ніж 20% – не допущені до торгів) та грошові кошти,	Грошові кошти – не менше 10%, для диверсифікованих – тільки цінні папери (не більш ніж 20% – не допущені до торгів) та грошові кошти,	Ті ж умови для диверсифікованих, для недиверсифікованих – цінні папери (не більш ніж 50% – не допущені до торгів) + нерухомість; для венчурних – цінні папери (100% – не допущені до торгів), боргові зобов'язання
Визначення вартості чистих активів	Кожний робочий день	Кожний робочий день	На кінець робочого дня перед викупом, не менше ніж один раз на квартал
Обіг цінних паперів	Обмежений: відчуження здійснюється тільки шляхом викупу КУА, відчуження третім особам дозволяється тільки у випадку правонаступництва, спадкування і дарування	Не обмежений, є можливість продати цінні папери іншому інвестору	Не обмежений, є можливість продати цінні папери іншому інвестору
Переваги вкладень	- невисокий ризик (законодавством встановлені вимоги до структури активів і обмеження за об'єктами інвестування); - можливість викупу цінних паперів у будь-який момент; - як правило, невисокий розмір винагороди КУА; - невисока номінальна вартість інвестиційних сертифікатів (однак іноді встановлюється мінімальна кількість сертифікатів для інвестування).	- невеликий ступінь ризику (відповідно до законодавства, можуть бути тільки диверсифікованими); - прибутковість незначною мірою є вищою, ніж у відкритих інвестиційних фондах; - законодавчо не обмежений обіг цінних паперів.	- найвищий рівень прибутковості інвестиційних сертифікатів; - вільний обіг цінних паперів.
Недоліки вкладень	- невисока прибутковість у порівнянні з іншими типами інвестиційних фондів; - обмежений обіг цінних паперів.	- можливість викупу цінних паперів надається тільки в строго визначені дні, саме цей день може припасти на пік кризи; - попереднє акумулювання приватизаційних сертифікатів для певних цілей, які у даний момент не актуальні для інвесторів.	- найвищий рівень ризику (ці фонди, як правило, є недиверсифікованими); - придбання цінних паперів фондом здійснюється після його закриття; - дивіденди, що виплачені при закритті фонду, можуть не співвідноситися із рівнем інфляції за цей період; - номінальна вартість цінних паперів є вищою, ніж в інших фондах; - винагорода та премія КУА є вищою, ніж в інших фондах.

бою, випускає акції і може виплачувати за ними дивіденди, а КУА залучається до управління активами такого фонду на договірних засадах.

Динаміка кількості інститутів спільного інвестування та компанії з управління активами в Україні наведено на рис. 2.

Згідно до законодавства, українські інвестиційні фонди можуть бути відкритими, закритими або інтервальними. Така класифікація поширюється як на пайові, так і на корпоративні фонди, однак останні на практиці найчастіше бувають закритими. Різницю між трьома видами цих фондів наведено у табл. 3.

Тобто індивідуальному інвестору при виборі виду і типу інвестиційного фонду у першу чергу варто врахувати свої фінансові можливості й очікування від інвестування. Так, не варто вкладати останні кошти в закриті недиверсифіковані інвестиційні фонди для отримання великого прибутку, оскільки існує високий ступінь ризику отримання збитків. Якщо приватний інвестор розраховує отримати швидкий прибуток, необхідно вибрати відкритий або інтервальний інвестиційний фонд, а на довгострокову перспективу — закритий. Також при виборі конкретного фонду необхідно звернути увагу на його власні фінансові показники. Прибутковість того чи іншого фонду залежить від його інвестиційної стратегії та структури активів.

В українському законодавстві на сьогодні немає класифікації фондів за складом їх активів, але для потенційного інвестора необхідно знати, що серед інвестиційних фондів можна виділити: фонди акцій, облігацій, фонди грошового ринку, збалансовані й індексні фонди.

Фонди акцій — грошові кошти фонду інвестуються переважно в акції (наприклад, "Синергія 3" КУА "Кінто"; "Отаман: Фонд Перспективних Акцій" ІГ "УНІВЕР").

Фонди облігацій інвестують переважно в державні, муніципальні та корпоративні облігації (наприклад, "Фонд українських облігацій" КУА "Citadele Asset Management Ukraine"; "Прем'єр фонд облігацій" КУА "Foyil").

Фонди грошового ринку значну частину своїх активів розподіляють між інструментами грошового ринку, у першу чергу, депозитами, а також облігаціями ("ОТП Класичний" КУА "ОТП Капітал"; "Райффайзен грошовий ринок" КУА "Райффайзен Аваль"; "СЕБ фонд грошовий ринок" КУА "SEB Asset Management Ukraine").

У складі активів збалансованих фондів є акції, облігації та депозити. При цьому часто такі фонди інвестують в акції другого і третього ешелону, що дозволяє підвищити потенційну прибутковість, а високі ризики компенсуються інвестиціями в інструменти з фіксованою прибутковістю — депозити й облігації ("Преміум-фонд збалансований" КУА "ГЛОБАЛ Україна"; "Магістр-фонд збалансований" КУА "Магістр").

Структура активів індексних фондів відбиває склад індексів українських біржових майданчиків. За своєю суттю це також фонди акцій, але ті, що входять в індексний кошук ("Преміум-фонд індексний" КУА "Глобал Україна"; "Амадеус-Індекс ПФТС" КУА "Амадеус") [9].

Отже, українському приватному інвестору при виборі об'єктів

**Рис. 3. Розподіл інвестиційних фондів за регіонами у 2011 році**

інвестування необхідно врахувати наступні фактори, що допоможуть сформувати прибутковий інвестиційний портфель: досвід роботи фонду на фінансовому ринку, якість та професійність управління активами, надійність КУА, рівень інвестиційної диверсифікації та склад активів фонду, ступінь ризику, податкове навантаження, інформаційну прозорість фінансових показників.

Певним бар'єром для населення є те, що у регіонах практично відсутні КУА або їх представники, які за рейтингами займають лідируючі позиції. За даними української асоціації інвестиційного бізнесу (УАІБ), провідними регіонами за кількістю інвестиційних фондів та КУА є Київ та Київська область, Дніпропетровська, Харківська, Донецька та Харківські області (рис. 3) [10].

Пересічному громадянину, який не має спеціальних знань в сфері управління особистими фінансами та високого рівня фінансової грамотності, досить важко самотійно розібратися в розмаїтті інвестиційних фондів, компаній з управління активами та продуктів, які вони пропонують.

За останні роки кількість інвестиційних компаній та компаній з управління активами значно зросла. Тому в

**Таблиця 4. Порівняльна характеристика продуктів управління для приватних інвесторів ІГ "Арт Капітал"**

Характеристика продуктів управління	«Арт Копилка»	«Арт фишка»	«Індивідуальний трейдер»
Ціль	накопичення та отримання прибутку	отримання високого доходу від інвестицій	отримання прибутку
Мінімальна межа входження	від 500 грн.	від 500 грн.	від 15000 грн.
Стратегія	консервативна	агресивна	помірно-агресивна
Інструменти	90% – державні та корпоративні облігації, 10% – ф'ючерс на Індекс українських акцій	100% – ф'ючерс на Індекс українських акцій	100% – ф'ючерс на Індекс українських акцій
Рівень доходності (без врахування комісійних витрат)	20—22%	240%	100%
Потенційний ризик	ризик зменшення обсягу депозиту	100%	20%
Мінімальний рекомендований термін інвестування	від 1 року	від 3 місяців	від 3 місяців
Вивід коштів	протягом 3 діб з моменту надання розпорядження про вивід коштів	3 дні до і 3 дні після експірації найближчого ф'ючерсного контракту	протягом 3 діб з моменту надання розпорядження про вивід коштів
Комісійні виплати	– поповнення рахунку – 2% від суми; – ведення рахунку – 50 грн. на рік	– комісія трейдеру – 30% від прибутку; – ведення рахунку – 50 грн. на рік	– комісія трейдеру – 30% від прибутку; – ведення рахунку – 50 грн. на рік
Доходність портфеля за 8 місяців 2012 року	16,77%	110%	107,3%

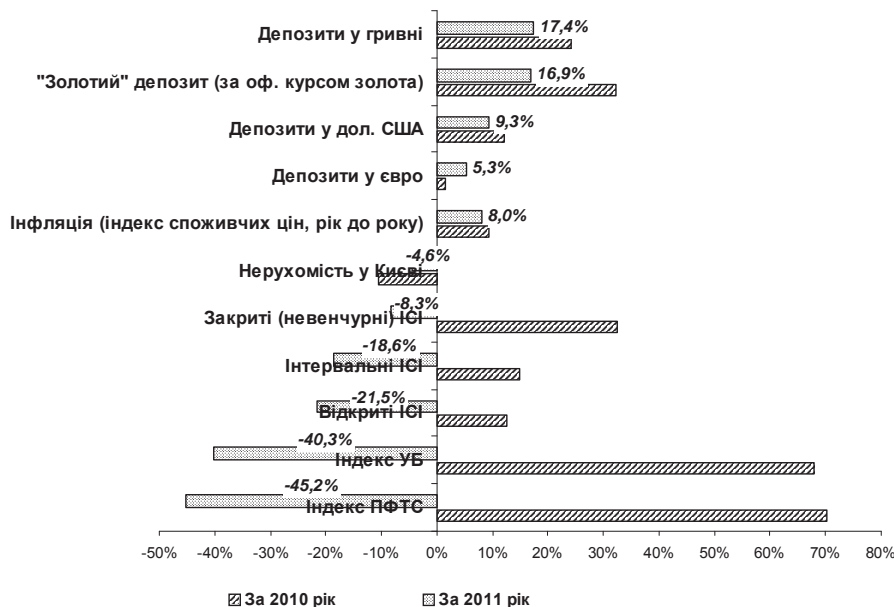


Рис. 4. Динаміка доходності депозитів, інвестиційних фондів та індексів

умовах підвищеної конкуренції інституціональні гравці розробляють нові продукти, що дають можливість приватному інвестору отримати додатковий дохід.

Ці продукти мають різну структуру за активами, рівень ризику та доходності. Однією із відомих інвестиційних компаній в Україні є "ІГ Арт Капітал", яка працює на фінансовому ринку приблизно десять років. Наприкінці 2011 року фахівцями цієї компанії було розроблено структурний продукт з назвою "Арт Копила", а на сьогодні фахівці розробили ще додаткові інструменти роботи на фондовому ринку: "Арт фишка", "Індивідуальний трейдер". Порівняльна характеристика зазначених продуктів наведена у таблиці 4 [11].

Найбільш ризикованим є продукт "Арт фишка", який обирають особи, здатні на ризик, та ті, що не мають досвіду торгів, великого початкового капіталу. Консервативною пропозицією є "Арт копила": низький рівень ризику, обсяг коштів для формування модельного портфелю та комісійні витрати невеликі, однак й дохід невеликий. Програма "Індивідуальний трейдер" потребує значних грошових вкладень, комісійних виплат та винагород, однак рівень ризику має середній, а дохід — 100%. Тому вибір певного продукту буде залежати від обраної домогосподарством інвестиційної стратегії, життєвого циклу родини та фінансової поведінки.

Певною мірою ці інвестиційні продукти є більш привабливими в даний період, тому що у 2011 році спостерігалось падіння активності на фондовому ринку, доходність практично у всіх видів ІСІ була від'ємною (рис. 4) [10], а у гібридного продукту "Арт-копила" — позитивною за рахунок комбінації агресивної складової (ф'ючерса УХ) та консервативної (ОВДЗ, облігації Ощадбанку Росії та корпоративні облігації Агромат) [11].

Здійснивши аналіз наведених на рис. 4 показників, можна зробити висновки, що у 2011 році індекси фондового ринку демонстрували поступовий знижувальний тренд (-40 — -45%), наблизившись до рівня 2009 року. Таку ж тенденцію продемонстрували й ІСІ: провал фондових індикаторів у третьому кварталі 2011 р. та відтік капіталу у другому півріччі позначилися на фондах відкритого та інтервального типів, середня доходність яких впала значно нижче, ніж закритих ІСІ. Відкриті ІСІ показали за 2011 рік у середньому -1,5%, інтервальні ІСІ — -18,7%, закриті ІСІ — -8,3%.

Таким чином, у 2011 році публічні ІСІ, особливо із агресивними інвестиційними стратегіями, зазнали збитків (за рахунок падіння фондових індексів) і втратили популярність серед інвесторів. У той же час ряд фондів із кон-

сервативною стратегією були більш ефективними у збереженні вартості заощаджень своїх вкладників, а деякі забезпечили їх примноження.

Разом з тим, депозити у золоті та у євро, які у четвертому кварталі 2011 р. були збитковими, за наслідками всього періоду мали розрахункову доходність, відповідно, +16,9% та +5,3%. Найбільш доходними, на тлі підвищення ставок на фінансових ринках у 2011 році були річні банківські вклади у гривні (17,5%).

## ВИСНОВКИ

Отже, розглянувши існуючі на фондовому ринку інструменти інвестування, можна прийти до висновків, що для приватного інвестора формування індивідуального інвестиційного портфеля є досить складним питанням. Тому на початковому етапі необхідно не вкладати гроші в один вид активів, а, можливо, довіритися професіоналам — інвестиційній компанії, компанії з управління активами або індивідуальному брокеру, які будуть здатні певним чином диверсифікувати портфель залежно від змінних умов ринкового середовища. Зарубіжний досвід свідчить, що більша частина приватних інвестицій поступає через інвестиційні фонди та довірче управління, тому цей сектор фінансового ринку має перспективи розвитку. Таким чином, подальше дослідження в сфері формування інвестиційного портфеля для домогосподарства є необхідним і актуальним.

## Література:

- Гапонюк М. Інститути спільного інвестування в системі факторів ошадної активності населення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc\\_gum/jee/ua/2011\\_1/jee-1ua/03N\\_ua.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/jee/ua/2011_1/jee-1ua/03N_ua.pdf).
- Породко Ю.М. Особливості функціонування інвестиційних фондів як досконалої форми капіталовкладення фінансових ресурсів населення [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc\\_Gum/inek/2011\\_3/244.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2011_3/244.pdf).
- Іващенко М.В. Інвестиційна поведінка домашніх господарств: інституціональний аспект [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/vcpi/TPtEV/2010\\_64/5\\_01.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/vcpi/TPtEV/2010_64/5_01.pdf).
- Богоявленський О.В. Фінансове посередництво в інвестиційній діяльності [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vetp/2011\\_35/11bovaia.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vetp/2011_35/11bovaia.pdf).
- The Global Competitiveness Report 2009-2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.weforum.org>.
- The Financial Development Report 2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.weforum.org>.
- Савчин В.П. Фондовий ринок України та перспективи його розвитку [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2012\\_36/statti/4\\_5.htm](http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2012_36/statti/4_5.htm).
- Проект Закону України "Про похідні (деривативи)" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www.ligazakon.ua/1\\_doc.2/nsf](http://www.ligazakon.ua/1_doc.2/nsf).
- Путівник у світі особистих фінансів [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www.prostobank.ua/finansovyy\\_gid](http://www.prostobank.ua/finansovyy_gid).
- Українська асоціація інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua>.
- Web-сайт ІГ "Арт Капітал" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://private.art-capital.com.ua>.

Стаття надійшла до редакції 28.08.2012 р.